

การศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหการดำเนินงานประชาสัมพันธ์

ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

พระนครศรีอยุธยา เขต 1

A Study of Conditions, Problems, and Guidelines to Solve Problems of Operating of Public Relations in Schools under Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1

สมทรง ทองนวล¹ พรเทพ ฐัฒน²

Somsong Thongnuan, Pornthep Rupan

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา 2. ศึกษาปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา และ 3. เสนอแนวทางแก้ปัญหการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 244 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเสนอแนวทางแก้ปัญหการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาหรือที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา โดยรวมทั้ง 4 ขั้นตอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวิจัย และการรับฟัง ส่วนขั้นตอนที่มีต่ำสุด คือ การสื่อสาร 2) ปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวิจัย และการรับฟัง ส่วนขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประเมินผล และ 3) แนวทางแก้ปัญหการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา ประกอบด้วย รายการปฏิบัติรวมทั้งสิ้น 33 รายการ จำแนกตามกระบวนการประชาสัมพันธ์ 4 ขั้นตอน ได้ดังนี้ คือ ขั้นการวิจัย และการรับฟัง จำนวน 9 รายการ

Received: 2021-02-14 Revised: 2021-03-21 Accepted: 2021-03-23

¹ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Master of Educational Administration Program in Educational Administration, Faculty of Education, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.

Corresponding Author e-mail: noynid58@hotmail.com

² สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Program in Educational Administration, Faculty of Education, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.

ขั้นการวางแผน และการตัดสินใจ จำนวน 6 รายการ ขั้นการสื่อสาร จำนวน 10 รายการ และขั้นการประเมินผล จำนวน 8 รายการ

คำสำคัญ (Keywords): การดำเนินงานการประชาสัมพันธ์; ปัญหา; การแก้ปัญหา

Abstract

This research was aimed to 1. study conditions of operating of public relations in schools; 2. study problems of operating of public relations in schools, and 3. offer suggestions for operating of public relations in schools. The sample group consisted of 244 school administrators and teachers responsible for operating of public relations in schools under Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1. Statistics employed in the study included mean and standard deviation. Suggestions concerning the problems of operating of public relations obtained from the interviews of 5 experts in educational administration. Data were analyzed using content analysis. Findings revealed that 1) conditions of operating of public relations in the schools included 4 stages and were performed in a high level. The stage that showed the highest mean was found on research and listening. The stage that showed the lowest mean was communication, 2) the problems showed on operating of public relations were found in a low level. The stage that showed the highest mean was research and listening and the stage that showed the lowest mean was evaluation, and 3) suggested guidelines to solve the operating of public relations problems were found in 33 items and categorized based on the 4 stages of operating of public relations as follows: 9 items on research and listening, 6 items on planning and decision making, 10 items on communication, and 8 items on evaluation.

Keywords: Operating of public relations; Problems; Solve Problems

บทนำ (Introduction)

การประชาสัมพันธ์เป็นกิจกรรมขององค์กรที่ดำเนินงานบนพื้นฐานของความจริงที่มีการวางแผนอย่างรอบคอบมีจุดมุ่งหมาย และมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีของบุคคล หรือองค์การและมีการดำเนินงานเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนกลุ่มต่างๆ เพื่อให้ทราบถึงความรู้สึกนึกคิด ให้เกิดการยอมรับ โดยมีการวางแผนกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ล่วงหน้า เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจที่ถูกต้อง อันจะเป็นประโยชน์ต่อองค์การนั้นให้สามารถดำเนินงานไปด้วยดีตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (ณัฐเมธีนทร์ พุทธิสสะ, 2554) ดังนั้น งานประชาสัมพันธ์เป็นงาน

สื่อสัมพันธ์ที่มีความสำคัญ และเป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวางมีระบบงานที่ซับซ้อน แต่งานประชาสัมพันธ์จะช่วยส่งเสริมลักษณะความเป็นผู้นำขององค์การและบุคคล ทั้งยังช่วยให้เกิดความเข้าใจ ความร่วมมือทั้งจากพนักงานภายใน และจากประชาชนภายนอกด้วย นับว่างานประชาสัมพันธ์มีคุณค่าต่อองค์การต่าง ๆ เป็นอย่างยิ่ง (พระสุริยา สุริโย (คงคาไหว), 2559) การดำเนินการประชาสัมพันธ์จึงเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในเชิงสร้างสรรค์นี้ มีนักวิชาการหลายคนที่ศึกษาไว้ และมีแนวคิดที่ได้รับความนิยมในการศึกษา คือ แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของ เฟรด เดอริค (Friederich, 1975) ซึ่งได้แบ่งกระบวนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การหาข้อเท็จจริงและการวิจัย 2) การกำหนดนโยบายและการวางแผนโครงการ 3) การสื่อสาร และ 4) การประเมินผล สอดคล้องกับ คัทลิปและเซนเตอร์ (Cutlip & Center, 1978) ซึ่งได้แบ่งกระบวนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การวิจัย เป็นการรับฟัง (Research - listening) 2) การวางแผน เป็นการตัดสินใจ (Planning - decision making) 3) การสื่อสาร (Communications) และ 4) การประเมินผล (Evaluation) กระบวนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์จะเป็นการดำเนินงานที่ต่อเนื่องเช่นนี้ต่อไปเรื่อย ๆ ไม่มีที่สิ้นสุด จึงทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (ศศิพันธุ์ กล้าขยัน, 2553)

สถานศึกษาเป็นองค์การหนึ่งที่จะต้องมีการประชาสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบถึงนโยบายและกิจกรรมการดำเนินงานของสถานศึกษา ดังนั้นการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยสร้างความเข้าใจ และสร้างสัมพันธ์อันดีให้เกิดแก่บุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เริ่มตั้งแต่ ครู บุคลากรต่าง ๆ ของสถานศึกษา ผู้อุปถัมภ์สถานศึกษา สมาคมผู้ปกครอง และครูผู้ปกครองนักเรียน ตัวนักเรียนเอง ตลอดจนประชากรชุมชนรอบ ๆ สถานศึกษา (เกียรติศักดิ์ รัตนชัย, 2553) อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ก็มักมีปัญหาเกิดขึ้น เนื่องจากยังไม่มีแนวทางในการดำเนินงานที่เป็นระบบ ไม่มีแผนการปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา หรือแม้แต่ตัวผู้บริหารสถานศึกษาเองที่ไม่ได้ติดตามติดต่อนโยบายการดำเนินงานและการติดต่อสื่อสารของการประชาสัมพันธ์ ทำให้บางครั้งการดำเนินงานด้านอื่น ๆ ไม่ทันเวลา หรือล่าช้าไปด้วย (สุชาติ ทองมา, 2562, 12 พฤศจิกายน) ; (จุไรรัตน์ เอิบมกล, 2562, 25 พฤศจิกายน) ; (สรวิชัย สุขบัณฑิตย์, 2562, 30 พฤศจิกายน)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ซึ่งมีหน้าที่ในการส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
2. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
3. เพื่อเสนอแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ และปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 177 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563 : ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 122 แห่ง โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ .05 จากนั้นจึงใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยสุ่ม (Sampling unit) เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยวิธีการจับสลาก (Lottery method) โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา สถานศึกษาละ 2 คน เป็นผู้ให้ข้อมูล รวมทั้งสิ้น 244 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามสภาพ และปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 37 ข้อ แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการแสวงหาข้อมูล จำนวน 7 ข้อ 2) ขั้นการวางแผนประชาสัมพันธ์ จำนวน 8 ข้อ 3) ขั้นการสื่อสาร จำนวน 13 ข้อ และ 4) ขั้นการประเมินผล จำนวน 9 ข้อ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีค่าความเชื่อมั่น ด้านสภาพการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 และด้านปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย และแบบสอบถามจัดส่งไปยังผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา พร้อมทั้งติดต่อขอรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง ในระหว่างวันที่ 10 มิถุนายน - 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2563 ซึ่งได้รับกลับคืนมาทั้งสิ้น 244 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

1. ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางการศึกษา มีวุฒิการศึกษาปริญญาโทขึ้นไป ในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา หรือนิเทศศาสตร์ มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในสถานศึกษา 5 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยนำผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกของแต่ละขั้นตอน มากำหนดเป็นกรอบคำถามการสร้างแบบสัมภาษณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ไปยังผู้เชี่ยวชาญพร้อมทั้งนัดหมายวันเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองในระหว่างวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2563 - วันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2563

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) เมื่อพิจารณาชั้นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การวิจัย และการรับฟัง ($\bar{X} = 4.08$) การวางแผนและการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.05$) การประเมินผล ($\bar{X} = 3.76$) และชั้นที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด คือ การสื่อสาร

2. ปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยรวม มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.48$) เมื่อพิจารณาชั้นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การวิจัย และการรับฟัง ($\bar{X} = 2.58$) การสื่อสาร ($\bar{X} = 2.48$) การวางแผนและการตัดสินใจ ($\bar{X} = 2.46$) และชั้นที่มีปัญหาลดต่ำสุด คือ การประเมินผล ($\bar{X} = 2.38$)

3. แนวทางแก้ปัญหการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ประกอบด้วย รายการปฏิบัติจำแนกตามกระบวนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ 4 ขั้นตอน จำนวนรวมทั้งสิ้น 33 รายการ ดังนี้

3.1 ขั้นการวิจัย และการรับฟัง ประกอบด้วย 9 รายการปฏิบัติ ได้แก่

1) สร้างความตระหนักในการรับรู้ และนำข่าวสารทางการศึกษามาใช้ในการดำเนินงานของสถานศึกษา 2) แต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อรับผิดชอบการดำเนินงานเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และติดตามข้อมูลข่าวสาร 3) สร้างเครือข่ายข่าวสารทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) คณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมทางการศึกษาจากสื่อมวลชน 5) คณะกรรมการตรวจวิเคราะห์ ติดตามข้อมูลข่าวสารทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยตรงจากสื่อมวลชนหรือมวลชน และเครือข่ายข่าวสาร 6) คณะกรรมการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่รวบรวม และตรวจวิเคราะห์แล้วสู่สาธารณะเป็นประจำ อย่างต่อเนื่อง และเป็นปัจจุบัน 7) จัดประชุม ครูและผู้บริหารอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง 8) นำเสนอข้อมูล สามารถตอบคำถาม รับฟังข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากสื่อมวลชนหรือมวลชนโดยตรง และ 9) เพิ่มช่องทางการสื่อสาร แลกเปลี่ยน และการรับฟังข้อมูลระหว่างครูและผู้บริหาร

3.2 ขั้นการวางแผน และการตัดสินใจ ประกอบด้วย 6 รายการปฏิบัติ ได้แก่

1) จัดประชุมครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ 2) เปิดโอกาสให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ 3) ร่วมกันกำหนดโครงการ/กิจกรรมการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ในแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 4) แต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ ดำเนินการกำหนดงบประมาณ และกำหนดหน้าที่ขอบข่ายงานไว้อย่างชัดเจน 5) คณะกรรมการที่รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์นำข้อมูลที่ได้รับการ

วิเคราะห์แล้วนำมาจัดลำดับความสำคัญของงานประชาสัมพันธ์ และ 6) คณะกรรมการที่รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ดำเนินงานตามโครงการเน้นความคุ้มค่า ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

3.3 ขั้นการสื่อสาร ประกอบด้วย 10 รายการปฏิบัติ ได้แก่ 1) กำหนดให้มีโครงการ/กิจกรรมในการจัดแสดงนิทรรศการ ผลงานของนักเรียน/สถานศึกษาไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี 2) จัดนิทรรศการแสดงผลงานของนักเรียนทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา 3) นิเทศติดตาม กำกับ ประเมินผลการจัดนิทรรศการอยู่เสมอ 4) รายงานผลการดำเนินการจัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียน 5) พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านการประชาสัมพันธ์ และการจัดทำสื่อออนไลน์ 6) สถานศึกษาจัดให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อที่หลากหลาย 7) ส่งเสริมและสร้างขวัญกำลังใจกับครู โดยคัดเลือกหรือประกวด เพื่อรับรางวัลนักประชาสัมพันธ์ดีเด่น ระดับเขตพื้นที่/กระทรวง 8) แต่งตั้งคณะกรรมการที่มีหน้าที่รับผิดชอบตรวจสอบสภาพ ดูแล รักษาเครื่องมือที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ 9) จัดหาเครื่องมือที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ที่ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ ใช้งานที่ยาวนาน ไม่ชำรุดเสียหายง่าย และ 10) จัดสรรงบประมาณสำหรับการดูแลรักษา/ซ่อมบำรุงไว้อย่างเพียงพอ

3.4 ขั้นการประเมินผล ประกอบด้วย 8 รายการปฏิบัติ ได้แก่ 1) จัดประชุมชี้แจงผลการประเมินผลการประชาสัมพันธ์ที่ผ่านมา 2) แต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบการประเมินผลการประชาสัมพันธ์ทุกภาคเรียน/ปีการศึกษา 3) คณะกรรมการกำหนดเกณฑ์การประเมินการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ เพื่อเป็นแนวทางให้การทำงานประชาสัมพันธ์ไปในทิศทางที่ต้องการ 4) คณะกรรมการประเมินความพร้อมในด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการดำเนินงานประชาสัมพันธ์อย่างครอบคลุมทุกด้าน เช่น ด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น ในทุกภาคเรียน/ปีการศึกษา 5) จัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการงานประชาสัมพันธ์มีประสิทธิภาพอย่างเพียงพอ 6) นิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง 7) รวบรวมและสรุปผลการดำเนินงานประชาสัมพันธ์เพื่อนำไปแก้ไขปัญหามาและจัดทำโครงการในแผนปฏิบัติงานประจำปีต่อไปอย่างต่อเนื่อง และ 8) จัดทำคู่มือการทำงานประชาสัมพันธ์ ให้ครูที่รับผิดชอบการประชาสัมพันธ์มีคู่มือและแนวทางในการปฏิบัติ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญในการอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาโดยรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 มีนโยบายส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดดำเนินงานประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เพื่อเสริมสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจการและผลงานของสถานศึกษาให้หน่วยงาน บุคคล ชุมชน และสาธารณชนทั่วไปได้รับทราบโดยทั่วกัน และมีการรายงานผลการดำเนินงานให้ต้นสังกัดทราบ จึงทำให้ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดิ์

ณรงค์ กาสิโนพิลา (2561) เรื่อง การบริหารจัดการงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบวรนิเวศศาลายาในพระสังฆราชูปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า การบริหารจัดการงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบวรนิเวศศาลายาในพระสังฆราชูปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

2. ปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาโดยรวม มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ปัจจุบันสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ประกอบกับเทคโนโลยีการสื่อสารที่พัฒนาไป ทำให้การสื่อสารรวมถึงการประชาสัมพันธ์เป็นไปได้โดยง่าย ครูที่รับผิดชอบด้านการประชาสัมพันธ์จึงมีปัญหาในด้านการประชาสัมพันธ์น้อยลง จึงทำให้ปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับน้อย แต่เมื่อพิจารณาชั้นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การวิจัย และการรับฟัง พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจาก ชั้นการวิจัย และการรับฟังจำเป็นต้องดำเนินงานจากบุคลากรที่มีความชำนาญและมีความรู้ จึงจะดำเนินงานได้อย่างเป็นระบบ ประกอบกับภาระหน้าที่ของครูที่มีมากอยู่แล้ว จึงทำให้ชั้นการวิจัย และการรับฟังยังพบปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ มโนชา จงหมื่นไวย (2553) เรื่อง การศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 มีปัญหาในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ด้านการวิจัยและการรับฟังความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง

3. แนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ผู้วิจัยมีประเด็นในการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

3.1 ชั้นการวิจัย และการรับฟัง ประกอบด้วย 9 รายการปฏิบัติ โดยมีรายการปฏิบัติที่สำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักในการรับรู้ และนำข่าวสารทางการศึกษามาใช้ในการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยแจ้งในวาระการประชุม หรือกำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การสร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นถึงความสำคัญของการประชาสัมพันธ์จะทำให้ครูเกิดการยอมรับ และนำไปพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานของตนเองได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มโนชา จงหมื่นไวย (2553) เรื่อง การศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 พบว่า แนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนประการหนึ่ง คือการสร้างจิตสำนึกและตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนและการดำเนินงานประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ

3.2 ชั้นการวางแผน และการตัดสินใจ ประกอบด้วย 6 รายการปฏิบัติ โดยมีรายการปฏิบัติที่สำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดประชุมครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประชาสัมพันธ์

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การประชุมเป็นการระดมความคิด และเป็นการเปิดโอกาสให้ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีส่วนร่วมในการวางแผน และการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ เพื่อให้การดำเนินงานประชาสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาศ จิตต์กระโทก (2553) เรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครราชสีมาจำกัด อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การพัฒนาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครราชสีมา จำกัด กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนางานประชาสัมพันธ์ คือ การประชุมวางแผนการดำเนินงาน การมอบหมายงาน การประชุมระดมความคิด

3.3 ขั้นการสื่อสาร ประกอบด้วย 10 รายการปฏิบัติ โดยมีรายการปฏิบัติที่สำคัญ คือ สถานศึกษาพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านการประชาสัมพันธ์ และการจัดทำสื่อออนไลน์ โดยส่งครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติ หรือการศึกษาดูงานจากหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานเอกชนที่ประสบความสำเร็จในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้เนื่องจาก การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านการประชาสัมพันธ์มีความสำคัญ เพราะเป็นผู้ปฏิบัติงานโดยตรง เมื่อบุคลากรมีความรู้ความชำนาญในการประชาสัมพันธ์ย่อมทำให้การประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ และประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐเมธิทร์ พุทธิสสะ (2554) เรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การพัฒนาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศ ทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ตามขั้นตอนและหลักการ สามารถนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ได้

3.4 ขั้นการประเมินผล ประกอบด้วย 8 รายการปฏิบัติ โดยมีรายการปฏิบัติที่สำคัญ คือ สถานศึกษาจัดสรรงบประมาณ ในการซื้อ จัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการงานประชาสัมพันธ์ มีประสิทธิภาพอย่างเพียงพอ ทั้งนี้เนื่องจาก วัสดุอุปกรณ์มีความสำคัญต่อการประชาสัมพันธ์ ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ เพื่อให้ดำเนินงานประชาสัมพันธ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีชา จันทรเทพ (2554) เรื่อง การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ควรมีการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ เครื่องมือให้แก่โรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาขั้นการวิจัย และการรับฟังโดยการสร้างความตระหนักในการรับรู้ และนำข่าวสารทางการศึกษามาใช้ใน

การดำเนินงานของสถานศึกษา โดยแจ้งในวาระการประชุม หรือกำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน แต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อรับผิดชอบการดำเนินงานเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลสร้างเครือข่าย ข่าวสารทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาชั้นการวางแผน และการตัดสินใจโดยการจัดประชุมครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน เพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ เปิดโอกาสให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ รวมถึงกำหนดกรอบหรือรูปแบบในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์อย่างชัดเจน

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูควรพัฒนาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาชั้นการสื่อสารโดยการจัดนิทรรศการแสดงผลงานของนักเรียนทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ปกครอง และประชาชนร่วมชมกิจกรรมต่าง ๆ ตามสมควร ดังนั้นสถานศึกษาควรกำหนดให้มีโครงการ/กิจกรรมในการจัดแสดงนิทรรศการ ผลงานของนักเรียน/สถานศึกษาไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาชั้นการประเมินผลโดยการแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบการประเมินผลประชาสัมพันธ์เป็นลายลักษณ์อักษรไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบการประเมินผลการประชาสัมพันธ์ทุกภาคเรียน/ปีการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ เพื่อการแก้ไขปัญหาคู่ที่เหมาะสมของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เพื่อให้ได้รูปแบบการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาที่มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ซึ่งจะทำให้ปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ลดลง

2.3 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา

2.4 ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง (References)

- เกียรติศักดิ์ รัตนชัย. (2553). การพัฒนาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ โรงเรียนอนุบาลอัญญา
อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต.
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จุฑามาศ จิตต์กระโทก. (2553). การพัฒนาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์สหกรณ์ออมทรัพย์ครู
นครราชสีมาจำกัด อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหา
บัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จุไรรัตน์ เอิบกมล. (2562, 25 พฤศจิกายน). ผู้อำนวยการ. โรงเรียนชลประทานอนุเคราะห์.
สัมภาษณ์.
- ณัฐเมธินทร์ พุทธิสสะ. (2554). การพัฒนาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนเทศบาลสามัคคี
วิทยา สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม. การศึกษาค้น
คว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรีชา จันทร์เทพ. (2554). การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด
ร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม.
- พระสุริยา สุริโย (คงคาไหว). (2559). คู่มือการปฏิบัติงานกระบวนการสื่อสารและประชาสัมพันธ์.
นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต
นครศรีธรรมราช.
- โมนชา จงหมื่นไวย. (2553). การศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงาน
ประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ศศิพันธุ์ กล้ายัน. (2553). การพัฒนาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยการอาชีพกุม
ภวาปี อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต
(สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศักดิ์ณรงค์ กาสินธุ์พิลา. (2561). การบริหารจัดการงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนสมโภชบวร
นิเวศลาภายในพระสังฆราชูปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต
9. สืบค้น 9 ตุลาคม 2563, จาก <http://grad.bsru.ac.th/Dbresearch>.
- สรารุณี สุขบัณฑิตย์. (2562, 30 พฤศจิกายน). ศึกษาพิเศษ. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา. สัมภาษณ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน สังกัด สพป.
พระนครศรีอยุธยา เขต 1. สืบค้น 9 ตุลาคม 2563, จาก https://data.bopp-obec.info/emis/school.php?Area_CODE=140.
- สุชาติ ทองมา. (2562, 12 พฤศจิกายน). ผู้อำนวยการ. โรงเรียนลุมพลีชนูปถัมภ์. สัมภาษณ์.

-
- Cutlip, S. M. & Center, A. H. (1978). *Effective public relations*. (5th ed.). Englewood Cliff, NJ: Prentice-Hall.
- Friederich, K.H. (1975). *The publicity process*. (2 rd. ed.). Iowa: State University.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determination sample size for research activities. *Education and Psychology Measurement*. 30 (3), 607-610.